

Spisová značka Q8-2023-76	Naše č.j. 17725/8.30/23-2	Vyřizuje/kontakt Mgr. Lucie Končelová / kl. 854	V Hradci Králové 22.11.2023
------------------------------	------------------------------	--	--------------------------------

Poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a pardubický kraj se sídlem v Hradci Králové, obdržel dne 8. 11. 2023 prostřednictvím datové schránky Vaši žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Předmětem žádosti bylo:

„Informace k proběhlým kontrolám za roky 2019, 2020, 2021 a 2022:

- Kolik bylo zahájeno a vyřízeno kontrol v oblasti zaměstnanosti, zaměřených na nelegální zaměstnávání?*
- Jakého typu nelegální práce se tyto kontroly týkaly (tj. dle jakého bodu § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti)?*
- Co bylo nejčasnějšími předměty kontroly (v rámci oblasti nelegálního zaměstnávání) (uvedte prosím 5 nejčastějších)?*
- V kolika případech bylo shledáno porušení právních předpisů v oblasti zaměstnanosti a o jaké porušení se jednalo (uvedte prosím 5 nejčastějších)?*
- V návaznosti na kolik kontrolních zjištění bylo zahájeno správní řízení?*
- Kolik bylo uloženo pokut, v jaké výši a dle jakého ustanovení právního předpisu?*

Předložení jakých dokumentů OIP typicky vyžaduje od kontrolované osoby při kontrole, která se týká nelegálního zaměstnávání?“

K Vaší žádosti sdělujeme následující (dle jednotlivých odrážek):

K odrážce č. 1:

Požadované informace jsou obsaženy v níže uvedené tabulce zobrazující počet zahájených a dokončených kontrol v jednotlivých letech zabývajících se oblastí nelegálního zaměstnávání.

	2019	2020	2021	2022
Počet zahájených kontrol	907	505	554	652
Počet dokončených kontrol	958	537	555	660

K těmto údajům inspektorát doplňuje, že řádek zahájené kontroly zobrazuje počet kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání, které byly v daném roce zahájeny, ale nemusely být ve stejném roce dokončeny. Dokončené kontroly zobrazují počet kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání, které byly dokončeny v daném roce (jsou zde tedy i zahrnuty dokončené kontroly z minulých let).

K odrážce č. 2:

Nelegální práce je komplexní problematikou a jednotlivé „druhy“ nelegální práce ve smyslu jednotlivých bodů ust. § 5 písm. e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), spolu úzce vzájemně souvisí. Z tohoto důvodu nejsou, a ani z povahy věci nemohou být případné kontroly nelegálního zaměstnávání zaměřeny pouze na některý (či některé) z výše zmíněných „druhů“ nelegální práce. Kontroly v těchto případech vždy nelegální práci posuzují komplexně. Inspektorát však v uvedených souvislostech může žadateli sdělit alespoň to, že, pokud byla v rámci kontrol shledána nelegální práce, tak to byly nejčastěji případy upravené v ust. § 5 písm. e) bod 1 a bod 2. zákona o zaměstnanosti.

K odrážce č. 3:

Předmětem kontrol v oblasti zaměstnanosti je vždy obecně kontrola dodržování právních předpisů uvedených v ust. § 126 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Co se týče konkrétně kontrol nelegálního zaměstnávání, tyto se zaměřovaly nejčastěji na nelegální práci cizinců mimo EU, a dále pak na nelegální práci občanů ČR či nelegální práci občanů EU mimo ČR.

K odrážce č. 4:

Níže uvedená tabulka zobrazuje v rámci provedených kontrol počet zjištěných porušení v oblasti zaměstnanosti, tedy zákona o zaměstnanosti (nejedná se tedy jenom o oblast nelegálního zaměstnávání, ale i o další zákonná ustanovení zákona o zaměstnanosti).

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet porušení	1118	735	969	836

Nejčastějšími porušeními zjištěnými v rámci výše uvedených kontrol provedených inspektorátem byly (v úhrnu za zmíněné roky) výkon nelegální práce (naplnění ust. § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti), a dále pak porušení ust. § 87 zákona o zaměstnanosti, § 136 zákona o zaměstnanosti, § 102 zákona o zaměstnanosti a § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti.

K odrážce č. 5:

K tomuto inspektorát sděluje, že těmito informacemi nedisponuje.

K odrážce č. 6:

Předně k tomuto inspektorát považuje za potřebné obecně uvést, že zákon o zaměstnanosti v souvislosti s nelegální prací, jež je předmětem žádosti žadatele, zakotvuje pět přestupků. Postihováno je zvláště umožnění výkonu nelegální práce ve smyslu ust. § 5 písm. e) bodu 1. nebo 2. (v případě právnických osob a podnikajících fyzických osob se jedná o přestupek upravený v ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, u fyzických osob pak o přestupek dle ust. § 139 odst. 1 písm. d) zákona o zaměstnanosti) a umožnění výkonu nelegální práce dle ust. § 5 písm. e) bodu 3. zákona o zaměstnanosti (u právnických osob a podnikajících fyzických osob jde o přestupek dle § 140 odst. 1 písm. e) zákona o zaměstnanosti, u fyzických osob pak o přestupek zakotvený v ust. § 139 odst. 1 písm. f) zákona o zaměstnanosti). Samotný výkon nelegální práce prováděný danou fyzickou osobou je

také rovněž postižitelný, a to jako přestupek dle ust. § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti.

Za umožnění výkonu nelegální práce je možné uložit správní trest pokuty v případě fyzických osob dle ust. § 139 odst. 3 písm. e) zákona o zaměstnanosti až do výše 5 000 000 Kč; u právnických osob a podnikajících fyzických osob dle ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti až do 10 000 000 Kč, nejméně však ve výši 50 000 Kč. Za samotný výkon nelegální práce pak může být dotyčná fyzická osoba postížena v souladu s ust. § 139 odst. 3 písm. c) zákona o zaměstnanosti pokutou až do výše 100 000 Kč.

Níže uvedená tabulka zobrazuje počty pokut uložených inspektorátem v jednotlivých letech pro výše zmíněné přestupky a jejich celkovou výši.

	Přestupek v zákoně o zaměstnanosti	Počet pokut	Celková výše pokut v Kč
2019	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	51	9 097 500
	§ 140 odst. 1 písm. e)	4	840 000
2020	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	49	16 262 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	0	0
2021	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	44	22 694 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	0	0
2022	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	59	22 791 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	2	475 000

K výše uvedené tabulce pak je nutné podotknout, že pokuty jsou ukládány v souladu se zásadou absorpce, tedy v řízení mohlo být uloženo i více přestupků.

K poslední otázce žadatele povinný orgán uvádí, že při kontrolách týkajících se nelegální zaměstnávání, jsou vyžadovány takové doklady, které mají bez důvodných pochybností dokládat to, zdali došlo či nedošlo k výkonu nelegální práce a případně i tuto nelegální práci prokazovat. Předně jsou vyžadovány doklady, které osvědčují, zda zde existuje pracovněprávní vztah (pracovní smlouva, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr), v případě cizinců je pak rovněž zjišťováno, zda má daný cizinec eventuálně příslušné oprávnění k zaměstnání (povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta). Následně pak jsou případně vyžadovány (shromažďovány) doklady, jež prokazují naplnění všech znaků závislé práce - k tomu srov. § 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (jedná se např. o různé „evidence docházky“, doklady o vyplacení mzdy (odměny), mzdové listy, příslušné dokumenty BOZP, fakturace apod.).

S pozdravem

Mgr. Lucie Končelová
Vedoucí oddělení právního

Rozdělovník:

1 x Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj

1 x